

g. Zdravko Počivalšek
Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Kp: dr. Andrej Bertonec
Ministrstvo za finance

Kp: veleposlanik dr. Rado Genorio
Stalno predstavništvo Slovenije v EU

Zadeva: Razprava Sveta za konkurenčnost o predlogu Evropske komisije za javno poročanje po posameznih državah 28. novembra

Spoštovani g. Zdravko Počivalšek, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo,

podpisane organizacije civilne družbe vam pišemo v zvezi s prihajajočo razpravo v Svetu Evropske unije o prepotrebni ukrepih za javno poročanje po posameznih državah (*angl. public country-by-country reporting, CBCR*). Več kot tri leta po tem, ko je Evropska komisija prvič predstavila zakonodajni predlog (12. aprila 2016), izražamo globoko zaskrbljenost in obžalujemo, da pogajanja na ravni EU niso prinesla nobenega napredka. Seja Sveta za konkurenčnost, ki bo 28. novembra, predstavlja pomembno priložnost za doseg soglasja, zato pozivamo, da Slovenija nemudoma podpre ambiciozen sporazum in sprejem t.i. „splošnega pristopa“.

Davčni škandali so demonstrirali, kako velike multinacionalke kljub uvedbi nejavnega poročanja CBCR¹ še naprej prikrivajo, kje poslujejo in koliko davkov plačujejo. V nasprotju s tem bi lahko javni CBCR učinkovito naslovil tajnost, ki obkroža dejavnosti multinacionalk, in tako oblikovalcem politik, državljanom, delavcem, novinarjem, delničarjem, vlagateljem in davčnim oblastem² v EU in državah v razvoju zagotovil dragocene informacije. Poslovne in investicijske skupnosti so javni CBCR že podprle ter mnoga velika podjetja te informacije že prostovoljno objavljajo.³ Letos je bil v okviru Global

¹ Oktobra 2015 je OECD objavil 13. ukrep akcijskega načrta BEPS o CBCR. Leta 2016 je EU sprejela CBCR za davčno upravo EU v direktivi DAC IV, ki od davčnih uprav zahteva, da samodejno izmenjujejo informacije. Javni CBCR je ločena zakonodaja, ki deli nekatere cilje direktive DAC IV in akcije OECD BEPS 13, ki prispeva k boju proti eroziji davčne osnove in prenašanju dobička, vendar ima širše cilje politike, ki se odzivajo na potrebo po večji javni transparentnosti.

² Javni CBCR lahko podpira prizadevanja davčnih organov v boju proti izogibanju davkom s strani multinacionalk na način, ki ga nejavni CBCR ne more. Prvič, izogibanje davkom s strani multinacionalk pogosto ni nezakonito, zato ga je težko prekiniti s pregonom. Drugič, prizadevanje za ustavitev izogibanja davkom od dohodkov pravnih oseb je pogosto politično in davčni organi so odvisni od podpore oblikovalcev politik, ki jo pogosto katalizira javni interes. Nazadnje, če so informacije strogo zaupne, je zmožnost davčne uprave, da z drugimi strokovnjaki in davčnimi upravami razpravlja o primerih izogibanja davkom, zelo omejena. Javni CBCR bi davčnim upravam omogočil, da izkoristijo javno podporo za zaustavitev izogibanja davkom od dohodkov pravnih oseb, javni pregled informacij s strani novinarjev in civilne družbe pa lahko pomaga ugotoviti primere, v katerih so multinacionalke vključene v vprašljive davčne prakse.

³ Na primer: letno poročilo družbe Vodafone, ki zajema poročanje po posameznih državah:

<https://www.vodafone.com/content/index/about/sustainability/operating-responsibly/tax-and-our-contribution-to-economies.html>

Reporting Initiative dogovorjen nov standard, ki uvaja javni CBCR za vse družbe, zavezane poročanju.⁴

Medtem ko pozdravljamo predlog, da se javni CBCR razširi na vse sektorje, predlog Komisije vsebuje več resnih vrzeli, ki jih je treba obravnavati za doseg potrebne transparentnosti.⁵ Še posebej pomembno je zagotoviti, da multinacionalke poročajo po posamezni državi za vse države, v katerih delujejo, in da se v predlog ne dodajo vrzeli, ki korporacijam omogočajo zamudo pri poročanju ali izogibanje poročanju.

Kljub temu, da je Evropski parlament že večkrat pozval k napredku na tem področju, je Svet EU doslej odlašal s pogajanjem s Komisijo in Parlamentom o tem, kako bodo videti končna pravila EU. S tem zastojem tvegamo, da bodo evropski državljani prejeli zelo negativen signal glede politične volje držav članic, da se spoprimejo z izogibanjem davku od dohodkov pravnih oseb na način, s katerim bi presegli podajanje zgolj retoričnih izjav.

Evropska komisija je svoj predlog predstavila v okviru rednega zakonodajnega postopka kot predlog, ki bi večje multinacionalke zavezal k bolj podrobnemu korporativnemu poročanju. To je v skladu z obstoječo ureditvijo za javno poročanje po posameznih državah za finančni sektor⁶ in s podobnimi zahtevami za poročanje podjetij za ekstraktivne in gozdarske sektorje.⁷

Zavedamo se, da so nekatere države članice, vključno z Republiko Slovenijo, predlagale spremembo pravne podlage spisa, ki ga je Odbor za pravne zadeve Evropskega parlamenta zavrnil.⁸ Medtem, ko mnenje pravne službe Sveta proučuje pravno podlago in podpira to spremembo, ne upošteva obstoječih zahtev po poročanju po posameznih državah EU, ki so že v veljavi. Svet držav članic EU je leta 2013 dvakrat podprl podobne zahteve v okviru običajnega zakonodajnega postopka in takrat nihče ni izrazil zaskrbljenosti glede pravne podlage javnega CBCR, specifičnega za sektor. Primarna razlika med sedanjim predlogom in že uveljavljenim je le v tem, da bi sedanji veljal za vse velike multinacionalke, in ne zgolj za določen sektor. Zato zavračamo pomanjkljivo analizo pravne službe Sveta in pozivamo Republiko Slovenijo, da prispeva k napredku v razpravi o vsebini spisa ter podpre t.i. 'splošni pristop'.

Slovenija po nekaterih ocenah izgubi vsako leto 6 % prihodkov z naslova davka na dobiček na račun prenesenih dobičkov multinacionalk⁹ v davčne oaze - to so sredstva, ki bi jih lahko namenili za financiranje javnih storitev. Tajnost podjetij in, posledično, agresivno izogibanje davkom s strani

⁴ GRI 207 standard, Global Reporting Initiative. https://www.globalreporting.org/standards/media/2369/item_04_-_final_version_of_gri_207_tax_2019.pdf

⁵ Ključna priporočila civilne družbe o tem, kako izboljšati in okrepiti predlog Komisije, so navedena v naslednjem kratkem zapisu: <https://drive.google.com/file/d/1wSlgRjFD438nPQrHWItSmltDtSZ4c4U/view?usp=sharing>

⁶ Direktiva 2013/36/EU o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij (CRD IV).

⁷ Direktiva 2013/34/EU o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij (Računovodska direktiva).

⁸ Odbor Evropskega parlamenta za pravne zadeve, "Mnenje o pravni podlagi predloga Komisije za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2013/34/EU v zvezi z obveznostjo nekaterih podjetij in podružnic glede razkritja davčnih informacij v zvezi z dohodki (COM(2016)0198 – C8-0146/2016 – 2016/0107(COD))", 17. januar 2017. Dosegljivo na: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/JURI-AL-597460_EN.pdf?redirect

⁹ Torslov, Wier in Zucman, *The Missing Profits of Nations*, 2019. Dosegljivo na: <https://missingprofits.world/>

multinacionalnk predstavlja resen problem tudi za slovensko javnost - problem, ki bi ga javni CBCR primerno naslovil.¹⁰

Raziskava je pokazala, da so obstoječe EU zahteve po javnem poročanju po posameznih državah za banke že onemogočile preusmerjanje dobičkov v jurisdikcije z nizkimi davki.¹¹ Poleg tega bi javni CBCR predstavljal tudi za oblikovalce politik in zakonov vir podatkov, ki bi jim omogočili, da identificirajo obstoječe luknje v davčnem sistemu in da na podlagi dokazljivih argumentov zaščitijo nacionalno davčno osnovo.

Pet let po LuxLeaks razkritju želimo evropski državljani videti, da problem transparentnosti podjetij jemljete resno in da si prizadevate sprejeti konkretne ter hitre ukrepe za reševanje netrajnostnih davčnih praks.¹² Zato pozivamo Slovenijo, da demonstrira svojo zavezo k transparentnosti na novembrskem sestanku Odbora za konkurenčnost tako, da brez odlašanja podpre pomemben dogovor za pravi javni CBCR in sprejetje "splošnega pristopa".

V pričakovanju vaše podpore javnemu poročanju po posameznih državah, vas lepo pozdravljamo,

Maruša Babnik, Ekvilib Inštitut

Ana Kalin, Forum za enakopraven razvoj

Albin Keuc, SLOGA platforma nevladnih organizacij za razvoj, globalno učenje in humanitarno pomoč

Ajda Pistotnik, EnaBanda

Vid Tomić, Transparency International Slovenia

Lidija Živčič, Focus, društvo za sonaraven razvoj

Max Zimani, Zavod Global, zavod za globalno učenje in razvoj projektov

¹⁰ Ugotovitve Raziskovalne službe Evropskega parlamenta na podlagi Eurobarometra 85.1-2016 and 89.2 – 2018. Glej Evropski parlament, *Delivering on Europe, Citizens' view on the current and future EU action*, 2018, dosegljivo na http://www.europarl.europa.eu/at-your-service/files/be-heard/eurobarometer/2018/delivering_on_europe_citizens_views_on_current_and_future_eu_action/report.pdf in Evropski parlament, *Survey: people reveal their priorities for the EU*, 2016, dosegljivo na <http://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/eu-affairs/20160630STO34203/survey-people-reveal-their-priorities-for-the-eu>

¹¹ Overesch, Michael in Wolff, Hubertus, *Financial Transparency to the Rescue: Effects of Country-by-Country Reporting in the EU Banking Sector on Tax Avoidance*, 2018. Dosegljivo na SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3075784> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3075784>

¹² Globalno gledano davčno izogibanje davkom od dohodkov pravnih oseb države vsako leto stane 500 milijard ameriških dolarjev, medtem ko je v EU letna izguba na račun prenašanja dobičkov s strani multinacionalnk, konzervativno ocenjena na 50-70 milijard EUR. Ocene iz publikacij Cobham, Alex, in Janský, Petr, *Global Distribution of Revenue Loss From Tax Avoidance: Re-Estimation And Country Results*, WIDER Working Paper 2017/55 Helsinki: UNU-WIDER, 2017, dosegljive na <https://www.wider.unu.edu/sites/default/files/wp2017-55.pdf> in Raziskovalne službe Evropskega parlamenta, *Bringing transparency, coordination and convergence to corporate tax policies in the European Union. I – Assessment of the magnitude of aggressive corporate tax planning*, September 2015, dosegljive na [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/558773/EPRS_STU\(2015\)558773_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/558773/EPRS_STU(2015)558773_EN.pdf)